

II

(Muut kuin lainsäätämismenestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2022/1369,

annettu 5 päivänä elokuuta 2022,

koordinoiduista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unionin tärkein ulkoinen kaasuntoimittaja, Venäjän federaatio, on aloittanut sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaan, joka on energiayhteisön sopimuspuoli. Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen kärjistymisen helmikuusta 2022 lähtien on johtanut kaasutoimitusten merkittävään vähentymiseen, kun kaasutoimitusta on pyritty tarkoituksellisesti käyttämään poliittisena aseena. Kaasuvirrat putkistoja pitkin Venäjältä Valko-Venäjän kautta ovat pysähtyneet, ja kaasutoimitukset Ukrainan kautta ovat vähentyneet tasaisesti. Kaasun kokonaisvirrat Venäjältä ovat nyt alle 30 prosenttia vuosien 2016–2021 keskimääräisistä kaasuvirroista. Kyseinen toimituksen väheneminen on johtanut ennätyskorkeisiin ja vaihteleviin energian hintoihin, mikä on osaltaan vaikuttanut inflaatioon ja luonut riskin talouden laskusuhdanteesta Euroopassa.
- (2) Tätä taustaa vasten 8 päivänä maaliskuuta 2022 antamansa tiedonannon ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet” lisäksi komissio esitteli 18 päivänä toukokuuta 2022 REPowerEU-suunnitelman, jonka tavoitteena on lopettaa unionin riippuvuus Venäjän fossiilista polttoaineista mahdollisimman pian ja viimeistään vuoteen 2027 mennessä. Kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi REPowerEU-suunnitelmassa esitetään energiansäästöön ja energiatehokkuuteen liittyviä toimenpiteitä ja ehdotetaan puhtaan energian käyttöönoton nopeuttamista fossiilisten polttoaineiden korvaamiseksi kodeissa, teollisuudessa ja sähköntuotannossa. Tarjontapuolen lisätoimenpiteinä voitaisiin esimerkiksi parantaa kaasunhankinnan koordinoitua ja edistää eurooppalaisten kaasumarkkinatoimijoiden yhteishankintoja kansainvälisillä kaasumarkkinoilla sekä pyrkiä mahdollisimman suurelta osin säilyttämään sellainen sähkön tuotantokapasiteetti, joka ei ole riippuvaista muualta tuodusta kaasusta.
- (3) Unioni on toteuttanut lisätoimenpiteitä parantaakseen valmiustasoaan kaasun toimitushäiriöiden varalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032⁽¹⁾ hyväksyttiin sen varmistamiseksi, että maanalaiset varastot täytetään tulevia talvikausia varten.
- (4) Lisäksi komissio teki helmikuussa 2022 ja toukokuussa 2022 perusteellisen selvityksen kaikista kansallisista hätäsuunnitelmista ja on myös seurannut tiiviisti toimitusvarmuustilannetta. Unionin helmikuun 2022 jälkeen toteuttamat toimenpiteet oli suunniteltu niin, että Venäjän kaasusta voidaan luopua kokonaan vuoteen 2027 mennessä ja uusista merkittävistä toimitushäiriöistä johtuvia riskejä voidaan vähentää.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

- (5) Venäjältä tulevan kaasun toimitushäiriöiden viimeaikainen kärjistyminen viittaa kuitenkin merkittävään riskiin siitä, että Venäjän kaasutoimitukset voidaan lähitulevaisuudessa lopettaa kokonaan äkillisesti ja yksipuolisesti. Unionin olisi sen vuoksi ennakoitava tällaista riskiä ja valmistauduttava yhteisvastuun hengessä siihen, että Venäjältä tuleva kaasutoimitus voi lakata kokonaan milloin tahansa. Tarvitaan välittömiä ennakoivia toimia, jotta voidaan valmistautua etukäteen uusiin häiriöitä aiheuttaviin toimiin ja vahvistaa unionin kykyä selviytyä tulevista häiriöistä. Unionin tason koordinoituilla toimilla voidaan välttää kaasutoimituksen mahdollisesta keskeytymisestä taloudelle ja kansalaisille aiheutuvat vakavat haitat.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/1938⁽²⁾ vahvistetussa kaasun toimitusvarmuutta koskevassa nykyisessä oikeudellisessa kehityksessä ei puututa riittävästi merkittävän kaasuntoimittajan häiriöihin, jotka kestävät yli 30 päivää. Tällaisia häiriöitä koskevan oikeudellisen kehityksen puuttuminen aiheuttaa riskin siitä, että jäsenvaltiot toteuttavat koordinoimattomia toimia, jotka uhkaavat vaarantaa toimitusvarmuuden naapurijäsenvaltioissa ja saattavat aiheuttaa lisärasitteita unionin teollisuudelle ja kuluttajille.
- (7) Euroopan parlamentti kehotti 24 ja 25 päivänä maaliskuuta 2022 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmistä 7 päivänä huhtikuuta 2022 antamassaan päätöslauselmassa esittämään suunnitelman, jolla varmistetaan jatkossakin unionin energian toimitusvarmuus lyhyellä aikavälillä. Eurooppa-neuvosto pyysi 31 päivänä toukokuuta ja 23 päivänä kesäkuuta 2022 pitämässään kokouksissa komissiota esittämään kiireellisesti ehdotuksia, joilla parannetaan varautumista mahdollisiin merkittäviin toimitushäiriöihin, jotta kohtuuhintainen energian toimitus voidaan turvata. Komissio selvittää kyseisen Eurooppa-neuvoston pyynnön johdosta unionin kansainvälisten kumppanien kanssa, millä tavoin energian hintojen nousua voitaisiin hillitä, mukaan lukien tilapäisten tuontihintakattojen tarvittaessa tapahtuvan käyttöönoton toteutuskelpoisuus. Kyseisen pyynnön lisäksi komissio jatkaa myös Euroopan sähkömarkkinoiden toiminnan optimointia koskevaa työtä, myös siltä osin kuin on kyse kaasun hintojen vaikutuksesta niihin, jotta ne olisivat valmiimpia sietämään tulevia hintojen liiallisia vaihteluja, tarjoaisivat kohtuuhintaista sähköä ja soveltuisivat täysin hielettömään energiajärjestelmään, samalla kun säilytetään sisämarkkinoiden eheys, ylläpidetään vihreän siirtymän kannustimia, taataan toimitusvarmuus sekä vältetään kohtuuttomat talousarviokustannukset.
- (8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 122 artiklan 1 kohdan mukaan neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä erityisesti, jos ilmenee suuria vaikeuksia tiettyjen tuotteiden saatavuudessa, ennen kaikkea energia-alalla. Tällaisen tilanteen muodostaa riski siitä, että Venäjän kaasutoimitukset loppuvat kokonaan vuoden 2022 loppuun mennessä.
- (9) Koska on olemassa välitön riski siitä, että kaasutoimitukset unioniin keskeytyvät, jäsenvaltioiden olisi nyt toteutettava toimenpiteitä kysynnän vähentämiseksi ennen talvikautta 2022–23. Tällainen kysynnän vapaaehtoinen vähentäminen edistäisi erityisesti varastointikapasiteettien täyttämistä, jotta ne eivät ehtyisi talvikauden 2022–23 loppuun mennessä, ja sen vuoksi mahdollistaisi jäsenvaltioiden selviytymisen mahdollisista kylmistä jaksoista helmi–maaliskuussa 2023 ja helpottaisi varastokapasiteettien täyttämistä riittävien toimitusvarmuuden tasojen varmistamiseksi talvikaudella 2023–2024. Kaasun kysynnän vähentäminen auttaa myös varmistamaan riittävän tarjonnan ja alentamaan energian hintoja unionin kuluttajien hyödyksi. Unionin tasolla toteutetut toimenpiteet kysynnän vähentämiseksi hyödyttäisivät siten kaikkia jäsenvaltioita, koska ne vähentävät jäsenvaltioiden talouteen kohdistuvien merkittävämpien vaikutusten riskiä.
- (10) Kysynnän vapaaehtoisen vähentämisen määrässä otetaan huomioon ne kaasun kysynnän määrät, jotka olisivat vaarassa jäädä toimittamatta, jos Venäjän kaasutoimitus lakkaa kokonaan. Vähentämisponnistuksen olisi oltava sama kaikille jäsenvaltioille kunkin jäsenvaltion viiden viime vuoden keskimääräisen kulutuksen perusteella.
- (11) Vapaaehtoiset kysynnän vähentämistoimenpiteet eivät välttämättä yksinään riitä varmistamaan toimitusvarmuutta ja markkinoiden toimintaa. Jotta näin ollen voidaan vastata nopeasti kaasun toimituspulan meneillään olevan ja ennakoitun vakavan pahenemisen erityishaasteisiin ja välttää jäsenvaltioiden väliset vääristymät, olisi otettava käyttöön uusi väline, joka mahdollistaa kaasun kysynnän pakollisen vähentämisen kaikissa jäsenvaltioissa. Sen olisi oltava toiminnassa riittävän ajoissa ennen syksyä 2022. Tällaisen välineen nojalla neuvosto voisi komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanteen täytäntöönpanopäätöksellä. Siirtämällä täytäntöönpanovalta

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1938, annettu 25 päivänä lokakuuta 2017, toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) 994/2010 kumoamisesta (EUVL L 280, 28.10.2017, s. 1).

neuvostolle otetaan asianmukaisella tavalla huomioon sellaisen päätöksen poliittinen luonne, jolla otetaan käyttöön koko unionin laajuinen kysynnän pakollinen vähentämisvelvoite, ja tällaisen päätöksen horisontaaliset vaikutukset jäsenvaltioihin. Ennen tällaisen ehdotuksen esittämistä komission olisi kuultava asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I vahvistettuja asiaankuuluvia riskiryhmiä, jäljempänä 'riskiryhmät', ja kyseisellä asetuksella perustettua kaasualan koordinoitiryhmää. Unionin hälytystilanne olisi julistettava vain, jos kysynnän vapaaehtoiset vähentämistoimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi vakavan toimituspulan riskin torjumiseksi. Viiden tai useamman sellaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jotka ovat julistaneet kansallisen hälytystilanteen asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, olisi annettava mahdollisuus pyytää komissiota esittämään neuvostolle unionin hälytystilanteen julistamista koskeva ehdotus.

- (12) Unionin hälytystilanteen olisi toimittava unionin kriisitasona, jonka olisi käynnistettävä kysynnän pakollinen vähentäminen riippumatta asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan mukaisista kansallisista kriisitasoista. Kun unionin hälytystilanne on julistettu, jäsenvaltioiden olisi vähennettävä kaasunkulutustaan ennalta määrätyn ajan kuluessa. Kysynnän pakollisen vähentämisen määrässä otetaan huomioon ne kaasun kysynnän määrät, jotka voisivat olla vaarassa, jos Venäjän kaasutoimitukset unioniin lakkaavat kokonaan, ja niissä olisi otettava täysimääräisesti huomioon jo saavutettu kysynnän vähentäminen. Kysynnän pakollisen vähentämisen määrässä olisi otettava huomioon myös asetuksen (EU) 2017/1938 6 d artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu varastojen täyttötaso, edistymisen kaasulähteiden monipuolistamisessa, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun (LNG) toimitukset, ja polttoaineen korvattavuuden kehittyminen unionissa.
- (13) Jäsenvaltioiden ennen unionin hälytystilannetta saavuttama kysynnän vähentäminen otetaan huomioon kysynnän pakollisen vähentämisen määrässä.
- (14) Kun otetaan huomioon sisämarkkinoiden merkittävät vääristymät, joita todennäköisesti esiintyy, jos jäsenvaltiot reagoivat koordinoimattomalla tavalla Venäjän mahdolliseen tai tosiasialliseen kaasun toimitushäiriöön, on ratkaisevan tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot vähentävät kaasun kysyntäänsä yhteisvastuun hengessä. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi saavutettava vapaaehtoiset ja pakolliset kysynnän vähentämistavoitteet. Vaikka jotkin jäsenvaltiot saattavat olla alttiimpia Venäjän kaasun toimitushäiriöiden vaikutuksille, kaikkiin jäsenvaltioihin voisi kohdistua kielteinen vaikutus, ja ne voisivat kaikki osaltaan rajoittaa tällaisesta häiriöstä aiheutuvia taloudellisia haittoja, tapahtuu se sitten vapauttamalla lisää putkikaasua tai nesteytetyn maakaasun lasteja merkittävistä kaasuvajeista kärsivien jäsenvaltioiden käyttöön, myönteisellä vaikutuksella kaasun hintoihin, joka kysynnän vähentämisellä todennäköisesti on, tai välttämällä koordinoimattomista ja ristiriitaisista kysynnän vähentämistoimenpiteistä johtuva markkinoiden vääristyminen. Tämä asetus ilmentää näin ollen energiayhteisvastuun periaatetta, jonka unionin tuomioistuin on äskettäin vahvistanut yhdeksi unionin oikeuden peruseriaatteista ⁽³⁾.
- (15) Tietyt jäsenvaltiot eivät kuitenkaan pysty vapauttamaan merkittäviä määriä putkikaasua muiden jäsenvaltioiden käyttöön maantieteellisen tai fyysisen erityistilanteensa vuoksi, esimerkiksi siksi, että niitä ei ole synkronoitu eurooppalaisen sähköjärjestelmän kanssa tai liitetty suoraan jonkin muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn kaasuverkkoon. Jäsenvaltioille olisi sen vuoksi annettava mahdollisuus turvautua yhteen tai useampaan perusteeseen kysynnän pakollisen vähentämisvelvoitteensa rajoittamiseksi. Asianomaisten jäsenvaltioiden olisi sitouduttava kaikkiin tavoin poistamaan yhteenliitännävaheet mahdollisimman nopeasti.
- (16) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 347/2013 ⁽⁴⁾ otetaan käyttöön kehys, jossa jäsenvaltiot ja asiaankuuluvat sidosryhmät voivat tehdä yhteistyötä aluetasolla kehittääkseen paremmin yhteenliitettynä energiaverkkoja, jotta voitaisiin erityisesti luoda yhteyksiä Euroopan energiemarkkinoista tällä hetkellä eristyksissä oleviin alueisiin sekä lujittaa olemassa olevia ja edistää uusia rajatylittäviä yhteenliitännöitä. Rajatylittäville yhteenliitännöillä edistetään huomattavasti toimitusvarmuutta. Venäjältä tulevan kaasun tämänhetkiset toimitushäiriöt huomioon ottaen tällaisilla rajat ylittävillä yhteenliitännöillä on ratkaiseva merkitys energian sisämarkkinoiden toiminnan varmistamisessa ja kaasun jakamisessa muille jäsenvaltioille yhteisvastuun hengessä. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden olisi jatkettava toimiaan verkkojensa integroinnin parantamiseksi, mukaan lukien uuden rajatylittävän yhteenliitännäkapasiteetin mahdollisen kasvattamisen arvioiminen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/869 ⁽⁵⁾ tavoitteiden mukaisesti.

⁽³⁾ Unionin tuomioistuimen tuomio 15.7.2021, Saksa v. Puola, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 39).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/869, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45).

- (17) Jotta helpotetaan jäsenvaltioiden toimia asetuksen (EU) 2022/1032 tavoitteiden saavuttamisessa kaasun varastoinnin osalta, myös jäsenvaltioiden 1 päivälle elokuuta 2022 asetettuun välitavoitteeseen nähden ylimääräiseen varastointiin käyttämän kaasun määrä olisi otettava huomioon määritettäessä niiden kysynnän pakollisen vähentämisen määrää.
- (18) Jotta otetaan asianmukaisesti huomioon myös jäsenvaltioiden keskeisten teollisuudenalojen korkea riippuvuus kaasusta, jäsenvaltioiden olisi voitava jättää ulkopuolelle kaasunkulutus kyseisillä aloilla kysynnän pakollisen vähentämisen määrää määritettäessä. Komission seurannan olisi varmistettava, että kansalliset rajoitukset eivät johda tarpeettomiin sisämarkkinoiden vääristymiin. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava rajoittaa kysynnän pakollisen vähentämisen määrää, kun tällaiset rajoitukset ovat tarpeen kaasutoimituksen maksimoimiseksi muihin jäsenvaltioihin ja kun ne pystyvät osoittamaan, että niiden kaupallisen vientikapasiteetin yhdysputkea toisiin jäsenvaltioihin tai niiden kansallista LNG-infrastruktuuria käytetään kaasun siirtämiseen muihin jäsenvaltioihin mahdollisimman suuressa määrin. Komission olisi seurattava, että kyseisten poikkeusten soveltamisedellytykset täyttyvät.
- (19) Kun otetaan huomioon yhteenliitettyjen jäsenvaltioiden erityiset kysyntäolosuhteet, jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa tilapäisesti kysynnän pakollista vähentämistä, jos se on tarpeellista energian toimitusvarmuuden varmistamiseksi, myös silloin, kun jäsenvaltiossa on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/941⁽⁶⁾ tarkoitettu sähkökriisi. Lisäksi olisi otettava huomioon varastointikapasiteetti ja asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I a vahvistetun välitavoitteen ylittävä varastointitaso.
- (20) Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti valita sopivat toimenpiteet kysynnän vähentämisen toteuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi sopivia kysynnän vähentämistoimenpiteitä määrittäessään ja asiakasryhmiä priorisoidessaan harkittava komission 20 päivänä heinäkuuta 2022 antamassa tiedonannossaan ”Kaasua säästöön talven varalle” yksilöityjen toimenpiteiden hyödyntämistä. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti harkittava taloudellisesti tehokkaita toimenpiteitä, kuten huutokauppoja tai tarjouskilpailujärjestelmiä, joilla ne voivat kannustaa vähentämään kulutusta taloudellisesti tehokkaalla tavalla. Kansallisella tasolla toteutettaviin toimenpiteisiin voi sisältyä myös taloudellisia kannustimia tai korvauksia asianomaisille markkinaosapuolille.
- (21) Jäsenvaltioiden kysynnän vähentämisen saavuttamiseksi toteuttamien toimenpiteiden on oltava unionin oikeuden ja erityisesti asetuksen (EU) 2017/1938 mukaisia. Erityisesti tällaisten toimenpiteiden olisi oltava tarpeellisia, selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia, ja ne eivät saisi perusteettomasti vääristää kilpailua tai kaasun sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa eivätkä vaarantaa muiden jäsenvaltioiden tai unionin kaasun toimitusvarmuutta. Suojattujen asiakkaiden edut on tarpeen ottaa huomioon, myös suhteessa kaasun toimitukseen keskitettyihin lämmitysjärjestelmiin toimitusvarmuuskriisin sattuessa.
- (22) Sen varmistamiseksi, että kysynnän vähentämistoimenpiteet toteutetaan koordinoitusti, jäsenvaltioiden olisi aloitettava säännöllinen yhteistyö kussakin asiaankuuluvassa riskiryhmässä. Jäsenvaltiot voivat vapaasti sopia kullekin alueelle parhaiten sopivista koordinoituihin toimenpiteistä. Komission ja kaasualan koordinoitiryhmän olisi voitava saada yleiskuva jäsenvaltioiden toteuttamista kansallisista toimenpiteistä ja jakaa parhaita käytäntöjä toimenpiteiden koordinoinnista riskiryhmien sisällä. Jäsenvaltioiden olisi myös käytettävä muita elimiä toimiensa koordinoimiseen.
- (23) Sen varmistamiseksi, että kansallisissa hätäsuunnitelmissa otetaan huomioon tässä asetuksessa säädetyt kysynnän vapaaehtoiset tai pakolliset vähentämistoimenpiteet, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan nojalla laaditun kansallisen hätäsuunnitelman päivittämiseksi 31 päivään lokakuuta 2022 mennessä. Koska kyseisen päivityksen määräaika on lyhyt, asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan 6–11 kohdan mukaisia koordinoitimenettelyjä ei olisi sovellettava. Kunkin jäsenvaltion olisi kuitenkin kuultava muita jäsenvaltioita kansallisen hätäsuunnitelmansa päivittämisestä. Komission olisi kutsuttava koolle riskiryhmät, kaasualan koordinoitiryhmä tai muut asiaankuuluvat elimet keskustelemaan mahdollisista kysynnän vähentämistoimenpiteisiin liittyvistä kysymyksistä.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/941, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 1).

- (24) Säännöllinen ja tehokas seuranta ja raportointi ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan arvioida jäsenvaltioiden edistymistä kysynnän vapaaehtoisten ja pakollisten vähentämistoimenpiteiden täytäntöönpanossa ja mitata kyseisten toimenpiteiden yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä työllisyysvaikutuksia. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tai jäsenvaltion nimeämän muun elimen olisi seurattava alueellaan saavutettua kysynnän vähentämistä ja raportoitava tuloksista säännöllisesti komissiolle. Kaasualan koordinoitiryhmän olisi avustettava komissiota kysynnän vähentämisvelvoitteiden täyttämisen seurannassa.
- (25) Jotta unionille ei aiheutuisi merkittävää taloudellista haittaa, on ratkaisevan tärkeää, että kukin jäsenvaltio vähentää kysyntäänsä sen jälkeen, kun unionin hälytystilanne on julistettu. Kyseisellä vähentämisellä varmistetaan, että kaasua on riittävästi kaikille, myös talviaikaan. Kysynnän vähentäminen kaikkialla unionissa on osoitus perussopimukseen kirjatusta yhteisvastuun periaatteesta. Sen vuoksi on perusteltua, että komissio valvoo tiukasti, että jäsenvaltiot toteuttavat kysynnän pakolliset vähentämiset. Jos komissio havaitsee riskin siitä, että jäsenvaltio ei ehkä pysty täyttämään kysynnän pakollista vähentämisvelvoitettaan, komission olisi voitava pyytää kyseistä jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelman, jossa esitetään strategia ja toimenpiteet kysynnän pakollisen vähentämisen saavuttamiseksi tehokkaasti. Kyseisen jäsenvaltion olisi otettava asianmukaisesti huomioon kaikki huomautukset ja ehdotukset, jotka komissio on tehnyt kyseiseen suunnitelmaan liittyen.
- (26) Koska yhteisvastuun periaate antaa jokaiselle jäsenvaltioille oikeuden saada tukea naapurijäsenvaltioilta tietyissä olosuhteissa, jäsenvaltioiden, jotka pyytävät tällaista tukea, olisi myös toimittava yhteisvastuun hengessä kotimaisen kaasunkysyntänsä vähentämisessä. Sen vuoksi jäsenvaltioiden pyytäessä asetuksen (EU) 2017/1938 13 artiklan mukaista yhteisvastuutoimenpidettä niiden olisi pitänyt toteuttaa kaikki asianmukaiset kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteet. Komission olisi voitava pyytää yhteisvastuutoimenpidettä pyytävää jäsenvaltiota esittämään suunnitelman, joka sisältää toimenpiteitä kysynnän mahdollisten lisävähentämisten saavuttamiseksi. Kyseisen jäsenvaltion olisi otettava komission lausunto asianmukaisesti huomioon.
- (27) Komission olisi tiedotettava tämän asetuksen täytäntöönpanosta säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
- (28) Koska Venäjän sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan aiheuttaa välittömän vaaran kaasun toimitusvarmuudelle, tämän asetuksen olisi tullava voimaan kiireellisesti.
- (29) Kun otetaan huomioon tässä asetuksessa vahvistettujen toimenpiteiden poikkeuksellinen luonne, tätä asetusta olisi sovellettava vuoden ajan sen voimaantulosta. Komission olisi 1 päivään toukokuuta 2023 mennessä annettava neuvostolle kertomus sen toiminnasta, ja komissio voi tarvittaessa ehdottaa sen soveltamisajan pidentämistä.
- (30) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, joilla puututaan vakaviin kaasun toimitusvaikeuksiin unionin kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi yhteisvastuun hengessä. Kyseisiin sääntöihin kuuluvat kansallisten kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteiden koordinoinnin, seurannan ja raportoinnin parantaminen sekä neuvoston mahdollisuus komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanne unionin kriisitilana, jolla otetaan käyttöön unionin laajuinen kysynnän pakollinen vähentämisvelvoite.

*2 artikla***Määritelmät**

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'toimivaltaisella viranomaisella' kansallista valtion viranomaista tai kansallista sääntelyviranomaista, jonka jäsenvaltio on nimennyt asetuksessa (EU) 2017/1938 säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanon varmistamiseksi;
- 2) 'unionin hälytystilanteella' unionin kriisitasoa, joka käynnistää kysynnän pakollisen vähentämisen ja joka ei liity mihinkään asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan mukaiseen kriisitasoon;
- 3) 'kaasunkulutuksella' maakaasun kokonaistoimituksia jäsenvaltion alueella tapahtuvaan toimintaan, mukaan lukien kotitalouksien loppukäyttö, teollisuus ja sähkön tuottaminen, mutta pois lukien muun muassa kaasu varastointikapasiteettien täyttämiseksi, noudattaen komission (Eurostatin) käyttämää, 'kaasun toimitusta, jalostusta ja kulutusta' koskevaa määritelmää;
- 4) 'syöttöaineella' komission (Eurostatin) energiataselaskelmissa tarkoitettua 'maakaasun muuta kuin energiakäyttöä';
- 5) 'kaasun viitekulutuksella' jäsenvaltion keskimääräistä kaasunkulutusta viitekaudella; jäsenvaltioissa, joissa kaasunkulutus on kasvanut vähintään 8 prosenttia 1 päivän elokuuta 2021 ja 31 päivän maaliskuuta 2022 välisellä kaudella viitekauden keskimääräiseen kaasunkulutukseen verrattuna, 'kaasun viitekulutuksella' tarkoitetaan ainoastaan kaasunkulutuksen määrää 1 päivän elokuuta 2021 ja 31 päivän maaliskuuta 2022 välisellä kaudella;
- 6) 'viitekaudella' 1 päivän elokuuta ja 31 päivän maaliskuuta välistä kautta viiden peräkkäisen vuoden aikana ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää; ensimmäisenä kautena on 1 päivän elokuuta 2017 ja 31 päivän maaliskuuta 2018 välinen kausi;
- 7) 'välitavoitteella' asetuksen (EY) N:o 2017/1938 liitteessä I a vahvistettua välitavoitetta.

*3 artikla***Kysynnän vapaaehtoinen vähentäminen**

Jäsenvaltioiden on parhaansa mukaan pyrittävä vähentämään kaasunkulutustaan 1 päivän elokuuta 2022 ja 31 päivän maaliskuuta 2023 välisenä aikana vähintään 15 prosentilla verrattuna keskimääräiseen kaasun kulutukseensa 1 päivän elokuuta ja 31 päivän maaliskuuta välisenä aikana tämän asetuksen voimaantulopäivää edeltävien viiden peräkkäisen vuoden aikana, jäljempänä 'kysynnän vapaaehtoinen vähentäminen'. Kyseisiin kysynnän vapaaehtoiisiin vähentämistoimenpiteisiin sovelletaan 6, 7 ja 8 artiklaa.

*4 artikla***Neuvoston julistama unionin hälytystilanne**

1. Neuvosto voi komission ehdotuksesta julistaa unionin hälytystilanteen täytäntöönpanopäätöksellä.
2. Komissio esittää tällaista unionin hälytystilannetta koskevan ehdotuksen, jos se katsoo, että on olemassa huomattava riski vakavasta kaasun toimituspulasta tai jos kaasun kysyntä on poikkeuksellisen korkeaa, eivätkä 3 artiklan mukaiset toimenpiteet riitä tilanteen ratkaisemiseen, mikä johtaa kaasun toimitustilanteen merkittävään heikkenemiseen unionissa, kuitenkin niin, että markkinat pystyvät hallitsemaan häiriötä ilman, että tarvitaan muita kuin markkinapohjaisia toimenpiteitä.
3. Komissio esittää neuvostolle unionin hälytystilanteen julistamista koskevan ehdotuksen myös silloin, kun sitä pyytää vähintään viisi toimivaltaista viranomaista, jotka ovat julistaneet hälytystilanteen kansallisella tasolla asetuksen (EU) 2017/1938 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla.

4. Neuvosto voi määränemmistöllä muuttaa komission ehdotusta.
5. Komissio kuulee asetuksen (EU) 2017/1938 liitteessä I vahvistettuja asiaankuuluvia riskiryhmiä, jäljempänä 'riskiryhmät', ja kyseisen asetuksen 4 artiklalla perustettua kaasualan koordinoitiryhmää ennen kuin se esittää neuvostolle unionin hälytystilanteen julistamista koskevan ehdotuksen.
6. Neuvosto voi komission ehdotuksesta täytäntöönpanopäätöksellä julistaa unionin hälytystilanteen ja 5 artiklan mukaiset velvoitteet päättyneiksi. Komissio esittää tällaista täytäntöönpanopäätöstä koskevan ehdotuksen neuvostolle, jos se katsoo arvioinnin perusteella, että unionin hälytystilanteen perusteena olleet syyt eivät enää oikeuta ylläpitämään kyseistä hälytystilannetta, ja kuultuaan asiaankuuluvia riskiryhmiä ja kaasualan koordinoitiryhmää.

5 artikla

Kysynnän pakollinen vähentäminen unionin hälytystilanteessa

1. Jos neuvosto julistaa unionin hälytystilanteen, kunkin jäsenvaltion on vähennettävä kaasunkulutustaan 2 kohdan mukaisesti, jäljempänä 'kysynnän pakollinen vähentäminen'.
2. Niin kauan kuin unionin hälytystilanne on voimassa, kaasunkulutusta on kysynnän pakollisen vähentämisen toteuttamiseksi vähennettävä kussakin jäsenvaltiossa 1 päivän elokuuta 2022 ja 31 päivän maaliskuuta 2023 välisenä aikana, jäljempänä 'vähentämiskausi', 15 prosentilla verrattuna sen kaasun viitekulutukseen. Kaikki kysynnän vähentämiset, jotka jäsenvaltiot ovat saavuttaneet unionin hälytystilanteen julistamista edeltäneen kauden aikana, on otettava huomioon kysynnän pakollisessa vähentämisessä.
3. Jos jäsenvaltion sähköjärjestelmä on synkronoitu vain jonkin kolmannen maan sähköjärjestelmän kanssa ja synkronointi kyseisen kolmannen maan järjestelmän kanssa lakkaa toimimasta, kyseinen jäsenvaltio vapautetaan 2 kohdan soveltamisesta niin pitkäksi aikaa kuin sähköjärjestelmän turvallisen ja luotettavan toiminnan varmistaminen edellyttää sähköjärjestelmäpalveluja eristetysti tai muita sähkön siirtoverkonhaltijan palveluja.
4. Jäsenvaltio vapautetaan 2 kohdan soveltamisesta niin pitkäksi aikaa kuin kyseistä jäsenvaltiota ei ole liitetty suoraan minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn kaasuverkkoon.
5. Jäsenvaltio voi rajoittaa kaasun viitekulutusta, jota käytetään kysynnän pakollisen vähentämistavoitteen laskentaan 2 kohdan nojalla, sillä kaasun määrällä, joka on sen 1 päivän elokuuta 2022 välitavoitteen ja 1 päivän elokuuta 2022 toteutuneen varastoidun kaasun tosiasiallisen määrän erotus, jos jäsenvaltio on saavuttanut välitavoitteen kyseisenä päivänä.
6. Jäsenvaltio voi rajoittaa kaasun viitekulutusta, jota käytetään kysynnän pakollista vähentämistä koskevan tavoitteen laskentaan 2 kohdan nojalla, sillä kaasun määrällä, joka on viitekaudella kulutettu syöttöaineena.
7. Jäsenvaltio voi rajoittaa kysynnän pakollista vähentämistä kahdeksalla prosenttiyksiköllä, mikäli se osoittaa, että sen yhteenliittäen muihin jäsenvaltioihin kiinteänä teknisenä vientikapasiteettina mitattuna muodostaa alle 50 % sen vuotuisesta kaasunkulutuksesta vuonna 2021 ja että kyseistä kapasiteettia yhteenliittäen muihin jäsenvaltioihin on tosiasiaa käytetty kaasun siirtoon vähintään 90-prosenttisesti ainakin yhden kuukauden ajan ennen poikkeuksesta ilmoittamista, jollei jäsenvaltio kykene osoittamaan, että kysyntää ei ollut ja kapasiteetti oli maksimoitu ja että sen kansalliset nesteytetyn maakaasun käsittelylaitokset ovat kaupallisesti ja teknisesti valmiita siirtämään markkinoiden edellyttämiä määriä kaasua muihin jäsenvaltioihin.
8. Sähkökriisiin joutunut jäsenvaltio voi tilapäisesti rajoittaa 2 kohdan mukaista kysynnän pakollista vähentämistä tasolle, joka on välttämätön sähkönjakeluun kohdistuvien riskien lieventämiseksi, jos muita sellaisia taloudellisia vaihtoehtoja sähkön tuottamiseen tarvittavan kaasun korvaamiseksi ei ole, jotka eivät vakavasti vaarantaisi toimitusvarmuutta. Tällaisessa tapauksessa kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava rajoituksen syyt ja toimitettava riittävää näyttöä poikkeusolosuhteista, joiden perusteella rajoitusta sovelletaan. Jäsenvaltion on tarvittaessa päivitettävä asetuksen (EU) 2019/941 10 artiklan mukaista riskeihinvarautumissuunnitelmaa.

9. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle päätöksestään rajoittaa kysynnän pakollista vähentämistä 5, 6, 7 ja 8 kohdan nojalla sekä toimitettava tarvittava näyttö siitä, että kysynnän pakollisen vähentämisen rajoittamisen ehdot täyttyvät. Edellä olevan 5, 6 ja 7 kohdan osalta ilmoitus voidaan antaa jo tämän asetuksen tultua voimaan, ja se on annettava viimeistään kahden viikon kuluttua unionin hälytystilanteen julistamisesta. Edellä olevan 8 kohdan osalta ilmoitus on annettava viimeistään kahden viikon kuluttua siitä, kun kyseisessä kohdassa tarkoitetun sähkökriisin aiheuttanut tilanne on ilmennyt. Jäsenvaltion on ilmoitettava aikomuksestaan myös asiaankuuluville riskiryhmille ja kaasualan koordinoitiryhmälle.

10. Komissio arvioi ilmoituksen perusteella sekä riskiryhmiä ja kaasualan koordinoitiryhmää kuultuaan, täytyvätkö 5, 6, 7 ja 8 kohdan mukaisen rajoituksen ehdot. Jos komissio katsoo, että rajoitus ei ole perusteltu, se antaa lausunnon, jossa ilmaistaan, miksi jäsenvaltion olisi poistettava kysynnän pakollisen vähentämisen rajoitus tai muutettava sitä. Kyseinen lausunto annetaan viimeistään 30 työpäivän kuluttua siitä, kun 9 kohdan mukainen täydellinen ilmoitus on annettu.

11. Jos 5, 6, 7 ja 8 kohdassa tarkoitetun kysynnän pakollisen vähentämisen rajoituksen ehdot eivät enää täyty, jäsenvaltion on sovellettava 2 kohdan mukaista kysynnän pakollista vähentämistavoitetta.

12. Komissio seuraa jatkuvasti, täytyvätkö 5, 6, 7 ja 8 kohdan mukaisen, kysynnän pakollisen vähentämisen rajoituksen ehdot.

13. Kysynnän pakollisiin vähentämistoimenpiteisiin sovelletaan 6, 7 ja 8 artiklaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta voimassa olevien pitkäaikaisten sopimusten soveltamista.

6 artikla

Toimenpiteet kysynnän vähentämisen toteuttamiseksi

1. Jäsenvaltiot voivat vapaasti valita sopivat toimenpiteet kysynnän vähentämiseksi. Edellä 3 ja 5 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, läpinäkyviä, oikeasuhteisia, syrjimättömiä ja todennettavissa olevia. Jäsenvaltioiden on toimenpiteitä valitessaan otettava huomioon asetuksessa (EU) 2017/1938 vahvistetut periaatteet. Toimenpiteiden on erityisesti täytettävä seuraavat edellytykset:

- a) ne eivät saa perusteettomasti vääristää kilpailua tai kaasun sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa;
- b) ne eivät saa vaarantaa muiden jäsenvaltioiden tai unionin kaasun toimitusvarmuutta;
- c) niiden on oltava suojattujen asiakkaiden osalta asetuksen (EU) 2017/1938 säännösten mukaisia.

2. Jäsenvaltioiden on kysynnän vähentämistoimenpiteitä toteuttaessaan harkittava muihin kuin asetuksen (EU) 2017/1938 2 artiklan 5 alakohdassa määriteltyihin suojattuihin asiakkaisiin vaikuttavien toimenpiteiden asettamista etusijalle, ja ne voivat myös jättää kyseiset asiakkaat tällaisten toimenpiteiden ulkopuolelle puolueettomin ja avoimin perustein, joissa on otettava huomioon niiden taloudellinen merkitys sekä muun muassa seuraavat tekijät:

- a) häiriön vaikutus yhteiskunnan kannalta kriittisiin toimitusketjuihin;
- b) mahdolliset kielteiset vaikutukset muissa jäsenvaltioissa, erityisesti yhteiskunnan kannalta kriittisten tuotantoketjun loppupään alojen toimitusketjuissa;
- c) teollisuuslaitoksille mahdollisesti aiheutuvat pitkäaikaiset vahingot;
- d) mahdollisuudet vähentää kulutusta ja korvata tuotteita unionissa.

3. Jäsenvaltioiden on kysynnän vähentämistoimenpiteistä päättäessään harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään kaasunkulutusta sähköalalla, toimenpiteitä, joilla kannustetaan polttoaineen vaihtamiseen teollisuudessa, kansallisia valistuskampanjoita sekä kohdennettuja velvoitteita lämmityksen ja jäähdytyksen vähentämiseksi, joilla edistetään siirtymistä muihin polttoaineisiin ja vähennetään kulutusta teollisuudessa.

*7 artikla***Kysynnän vähentämistoimenpiteiden koordinointi**

1. Jotta voidaan varmistaa 3 ja 5 artiklan mukaisten kysynnän vapaaehtoisten ja pakollisten vähentämistoimenpiteiden asianmukainen koordinointi, jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä kussakin asiaankuuluvassa riskiryhmässä.
2. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on saatettava asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan mukaisesti laadittu kansallinen hätäsuunnitelmansa ajan tasalle 31 päivään lokakuuta 2022 mennessä siten, että siinä otetaan huomioon kysynnän vapaaehtoiset vähentämistoimenpiteet. Kunkin jäsenvaltion on myös tarvittaessa saatettava kansallinen hätäsuunnitelmansa ajan tasalle, jos on julistettu tämän asetuksen 4 artiklan mukainen unionin hälytystilanne. Asetuksen (EU) 2017/1938 8 artiklan 6–10 kohtaa ei sovelleta tämän kohdan mukaisesti laadittujen kansallisten hätäsuunnitelmien päivityksiin.
3. Jäsenvaltioiden on kuultava komissiota ja asiaankuuluvia riskiryhmiä ennen tarkistettujen hätäsuunnitelmien hyväksymistä. Komissio voi kutsua koolle riskiryhmien ja kaasualan koordinoitiryhmän kokouksia, joissa keskustellaan kansallisiin kysynnän vähentämistoimenpiteisiin liittyvistä kysymyksistä, ottaen huomioon jäsenvaltioiden tässä yhteydessä esittämät näkemykset.

*8 artikla***Seuranta ja täytäntöönpanon valvonta**

1. Kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on seurattava kysynnän vähentämistoimenpiteiden täytäntöönpanoa alueellaan. Jäsenvaltioiden on raportoitava saavutetusta kysynnän vähentämisestä komissiolle kahden kuukauden välein ja viimeistään seuraavan kuukauden 15 päivänä. Riskiryhmät ja kaasualan koordinoitiryhmä avustavat komissiota kysynnän vapaaehtoisen ja pakollisen vähentämisen seurannassa.
2. Jos komissio havaitsee ilmoitettujen kysynnän vähentämislukujen perusteella riskin siitä, että jäsenvaltio ei pysty täyttämään 5 artiklan mukaista kysynnän pakollista vähentämisvelvoitetta, komissio pyytää jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelman, jossa esitetään strategia kysynnän vähentämisvelvoitteen saavuttamiseksi tehokkaasti. Komissio pyytää myös asetuksen (EU) 2017/1938 13 artiklan mukaista yhteisvastuutoimenpidettä pyytävää jäsenvaltiota toimittamaan suunnitelman, jossa esitetään strategia kaasun kysynnän mahdollisten lisävähentämisten saavuttamiseksi asetuksen (EU) 2017/1938 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Molemmissa tapauksissa komissio antaa toimitetuista suunnitelmista lausunnon, johon sisältyy huomautuksia ja ehdotuksia, ja ilmoittaa siitä neuvostolle. Kyseisen jäsenvaltion on otettava komission lausunto asianmukaisesti huomioon.
3. Komissio tiedottaa tämän asetuksen täytäntöönpanosta säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

*9 artikla***Uudelleentarkastelu**

Komissio tarkastelee tätä asetusta uudelleen 1 päivänä toukokuuta 2023 mennessä ottaen huomioon unioniin suuntautuvan kaasutoimituksen yleisen tilanteen ja esittää neuvostolle kertomuksen kyseisen uudelleentarkastelun tärkeimmistä tuloksista. Komissio voi kyseisen kertomuksen perusteella erityisesti ehdottaa tämän asetuksen soveltamisajan pidentämistä.

*10 artikla***Voimaantulo ja soveltaminen**

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan vuoden ajan sen voimaantulosta.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä elokuuta 2022.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
M. BEK
